

ภาพสะท้อนทางการเมืองของประเทศไทย
ลาวในช่วงปี ค.ศ. 1954 - 1975
ผ่านบทนิพนธ์ของ ไกสอน พมวิหาน

Reflection of Laos' Politics in the
Period from 1954 to 1975 C.E.
through Kaysone Phomvihane's
Official Documents

สุนทรียพร ตาดทอง
Soontareeporn Tardthong

วารสารโพธิวิจัย
ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 ม.ค. - มิ.ย. 2561

ภาพสะท้อนทางการเมืองของประเทศไทยในช่วงปี ค.ศ. 1954 - 1975 ผ่านบทนิพนธ์ของ ไกสอน พมวิหาน

Reflection of Laos' Politics in the Period from 1954 to 1975 C.E. through Kaysone Phomvihane's Official Documents

สุนทรียพร ตาดทอง¹

Soontareeporn Tardthong

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ศึกษาสถานการณ์ทางการเมืองของลาวในช่วงปี 1954 - 1975 ที่ปรากฏในหนังสือบทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน ผู้นำการปฏิวัติ โดยผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาของบทนิพนธ์ที่นำมาเผยแพร่ได้สะท้อนภาพความคิดของไกสอน พมวิหาน ว่า ผู้นำปฏิวัติลาวต่อต้านฝ่ายจักรวรรดิอเมริกาซึ่งเป็นศัตรูต่อความมั่นคงของประเทศ และรัฐบาลฝ่ายขวาของลาวซึ่งถูกนำเสนอในฐานะ “รัฐบาลหุ่น” แต่เมื่อกล่าวถึงขบวนการฝ่ายซ้าย บทนิพนธ์ของไกสอนจะกล่าวถึงขบวนการฝ่ายซ้ายในฐานะผู้เสียสละและผู้กอบกู้เอกราชของชาติอย่างแท้จริง โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้หนังสือของไกสอน พมวิหาน ให้ภาพเช่นนี้มาจากบริบททางการเมืองภายในลาวหลังการปฏิวัติ

คำสำคัญ: บทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน การปฏิวัติลาว ค.ศ. 1954 - 1975
ระบอบคอมมิวนิสต์

1 นิสิตระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต เอกประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ABSTRACT

This research studied about political context of Laos in the period of 1954 - 1975 through Kaysone Phomvihane's works, Lao People's Revolutionary Party Secretary - General. The result revealed that the contents in his published works reflect Kaysone's perspective as revolutionary leader. For the Empire of American, he portrayed as an enemy of the national security. Moreover, the right-wing government was presented as a "puppet government" as well. In the other hand, the left-wing government was presented as real sacrifice as well as Independent salvager. The key factor is the political context of Laos after the revolution.

Key Words: Kaysone Phomvihane's work, Revolution in 1954 - 1975, Communists

บทนำ

บทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน ขึ้นสำคัญได้แก่ บางบทเรียนต้นตอ และบางปัญหาเกี่ยวกับทิศทางใหม่ของการปฏิวัติลาว และสรรนิพนธ์เล่ม 1 เป็นหนังสือรวบรวมมติคำสั่งต่างๆ ของพรรค รวมไปถึงแนวทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีและวิธีปฏิบัติงานของพรรคเป็นเอกสารที่ผลิตขึ้นภายหลังการปฏิวัติลาวในช่วง ค.ศ. 1954 - 1975 อันนำมาสู่การจัดอิทธิพลจากต่างชาติ และเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศลาวเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ตามหลักมาร์กซ์ - เลนิน โดยบทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน ได้ถูกจัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อให้พนักงานและสมาชิกของพรรคได้ศึกษาค้นคว้า และเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแนวทางของพรรคและการเคลื่อนไหวปฏิวัติ

ผู้วิจัยมองว่าการศึกษาวិเคราะห์บทนิพนธ์ของ ไกสอน พมวิหาน จะช่วยให้เข้าใจการเคลื่อนไหว แนวคิด การดำเนินงานในการปฏิวัติ รวมทั้งมุมมองของลาวที่มีต่อประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสภาพการเมืองของลาวในช่วงก่อนการเกิดสงครามปฏิวัติในปี 1975 เนื่องจากงานเขียนชิ้นหนึ่งๆ ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงทัศนะของผู้เขียน

รวมทั้งสภาพการเมืองในช่วงเวลาที่งานเขียนชิ้นนั้นถูกเขียนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นงานนิพนธ์ของโกสอน พมวิหาน ผู้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ลาว ณ เวลานั้น

เนื้อหาของบทความวิจัยนี้จะแบ่งการอธิบายออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรก จะเป็นเรื่องประวัติของโกสอน พมวิหาน เพื่ออธิบายถึงบริบทที่อาจจะนำมาซึ่งแนวความคิดและทัศนคติ โดยเฉพาะภูมิหลังทางการการศึกษาและการปฏิบัติงาน ส่วนที่สองจะกล่าวถึงแนวคิดและจุดมุ่งหมายของคอมมิวนิสต์ที่เกิดขึ้นในขบวนการแนวลาวยุคใหม่ เพื่ออธิบายถึงบริบททางการเมืองที่มีส่วนสำคัญในการเกิดการปฏิวัติช่วง 1954 - 1975 และกล่าวถึงการเมืองภายหลังการปฏิวัติที่อาจส่งผลต่อการเผยแพร่งานเขียน และสุดท้ายเป็นบทสรุป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสถานการณ์ทางการเมืองของลาวในช่วงปี 1954 - 1975 ที่ปรากฏในหนังสือบทนิพนธ์ของโกสอน พมวิหาน

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) โดยการใช้ข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก ทั้งจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่อออนไลน์ ซึ่งนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ โดยนำวารสารชิ้นต้นคือหนังสือบทนิพนธ์ที่ร่วมสมัยของโกสอน พมวิหาน ทั้งหมด 3 เล่ม คือ 30 ปีแห่งการปฏิวัติลาว บางบทเรียน ต้นตอ และบางปัญหาเกี่ยวกับทิศทางใหม่ของการปฏิวัติลาว และสรรนิพนธ์เล่ม 1 มาศึกษาและวิเคราะห์ถึงภาพสะท้อนทางการเมืองต่อการปฏิวัติลาว

ผลการวิจัย

ประวัติและการหล่อหลอมทางแนวคิดและอุดมการณ์ของโกสอน พมวิหาน เนื่องจากการดำเนินการและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของโกสอน เป็นไปอย่างไม่เปิดเผย โดยกระทำในลักษณะของขบวนการใต้ดินหรือเป็นการเคลื่อนไหว

อย่างลับๆ ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์หลักของขบวนการพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศรอบข้าง เช่น เขมร เวียดนามและไทย ทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวชีวิตของเขาไม่ได้ทำการเปิดเผยมากนัก ชีวิตของเขาถือกำเนิดมาจากชนชั้นระดับล่าง โดยที่ไกสอน พมวิหาน (ค.ศ. 1920 - 1992) เกิดและเติบโตที่แขวงสุวรรณเขต² ภาคใต้ของประเทศลาว บิดาเป็นข้าราชการชาวเวียดนาม ประกอบอาชีพเป็นนายภาษา (ล่าม) ส่วนมารดาเป็นชาวลาวมีอาชีพหมอยาพื้นบ้านและชาวานา

ส่วนเรื่องการศึกษา ในระหว่างปี 1934 - 1945 ไกสอน ได้เข้าโรงเรียนที่เมืองฮานอย (ค.ศ. 1934 - 1940) วิทยาลัยฮานอย และคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮานอย (1941 - 1945) การเรียนวิชากฎหมาย ทำให้เขาได้เรียนรู้กลไกการปกครองแบบหัวเมืองขึ้นของฝรั่งเศส ได้เรียนรู้เกี่ยวกับขบวนการต่อสู้ของนักเรียนนักศึกษาที่รักชาติต่อต้านลัทธิล่าเมืองขึ้น เกิดอุดมการณ์รักชาติ อันเป็นแนวความคิดพื้นฐานที่ทำให้ผู้นำรุ่นใหม่ได้เรียนรู้ถึงปรัชญาการเมืองแบบตะวันตก เช่น ประชาธิปไตยและสังคมนิยม ทำให้การจัดตั้งพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน กลายเป็นทางเลือกใหม่ให้กับกลุ่มผู้รักชาติที่ตระหนกถึงปัญหาอินโดจีนที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนั้น ซึ่งไกสอนก็มีแนวความคิดเช่นเดียวกับกลุ่มปัญญาชนที่ตื่นตัวในเรื่องการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรม

ต่อมาในระหว่างปี 1936 - 1939 พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนได้เริ่มขยายฐานมวลชนในกลุ่มเยาวชนเพื่อคัดเลือกเป็นสมาชิกองค์กร นโยบายดังกล่าวทำให้ไกสอนได้สัมผัสถึงพื้นฐานอุดมการณ์สังคมนิยม จากหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นกระบอกเสียงของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน คือเลอตราไว (Le travail) กระทั่งปี 1942 เมื่อญี่ปุ่นเคลื่อนกำลังทหารเข้ามาครอบครองทางภาคเหนือของอินโดจีนของฝรั่งเศส เป็นแรงผลักดันที่ทำให้ไกสอน เข้าร่วมการเคลื่อนไหวทางการเมืองกับองค์กรสันนิบาตเยาวชนในการต่อต้านจักรวรรดินิยม ซึ่งก่อตั้งโดยพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (ไกสอน พมวิหาน, 2519, หน้า บทนำ)

2 ต่อมาในปี 2005 ได้ถูกเปลี่ยนชื่อเป็นเมืองไกสอน พมวิหาน เพื่อเป็นเกียรติแก่ไกสอน พมวิหาน อดีตประธานประเทศลาวซึ่งเป็นชาวสุวรรณเขต

ตั้งแต่ปี 1942 เป็นต้นมา ไกสอนได้เริ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองในการต่อสู้เรียกร้องสิทธิต่างๆ ของขบวนการนักศึกษา จนปี 1944 เขาได้กลายเป็นสมาชิกสันนิบาตเยาวชนเพื่อเอกราชด้วยการเคลื่อนไหวทำงานอย่างปิดเป็นความลับ ในปี 1946 ไกสอน ได้รับผิดชอบในการรวบรวมจัดองค์การชาวลาวซึ่งอาศัยอยู่ในเวียดนาม ให้เข้าร่วมในสงครามต่อต้านฝรั่งเศส และในปี 1947 เขาได้จัดตั้งกองกำลังอาวุธ ซึ่งเป็นหนึ่งในกองกำลังอาวุธของประชาชนที่สร้างขึ้นในช่วงแรกของการต่อต้านฝรั่งเศส ซึ่งต่อมามีชื่อว่า กองทัพปลดแอกประชาชนลาว จนกระทั่งเมื่อปี 1958 ไกสอน ได้เดินทางไปยังเวียงจันทน์เพื่อนำการปฏิวัติที่ถือเป็นจุดเปลี่ยนทางการเมืองที่สำคัญของประเทศลาว

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในช่วงปี 1945 - 1954 ฐานะของไกสอน ในขบวนการปฏิวัติลาว คือ เขาเป็นนักคอมมิวนิสต์ชาวลาวรุ่นที่สองที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน โดยไกสอนเริ่มปฏิบัติงานที่แคว้นสุวรรณเขต อันเป็นชุมชนเวียดนามในลาว ท่ามกลางบรรยากาศของการต่อต้านฝรั่งเศสควบคู่ไปกับการเผยแพร่อุดมการณ์สังคมนิยมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีส่วนผลักดันให้เขาได้ใกล้ชิดกับพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (สุธิดา ตันเลิศ. 2558. หน้า : 179) นอกจากนั้น การที่ไกสอนได้ศึกษากฎหมายที่ฮานอยทำให้เขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับกลไกการปกครองของฝรั่งเศสและแนวคิดเชิงต่อต้านฝรั่งเศสจากกลุ่มนักศึกษา จึงเกิดการซึมซับแนวความคิดปฏิวัติ โดยเส้นทางการเข้าสู่ขบวนการปฏิวัติของไกสอนมาจากเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของลัทธิมาร์กซ์ - เลนินที่ให้ความสำคัญกับระยะเวลาในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรค ด้วยคุณสมบัติเหล่านี้เมื่อเวลาผ่านไป ไกสอนจึงได้ดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดของพรรคประชาชนลาว

สภาพการณ์ของลาวช่วงฝรั่งเศสปกครอง

สำหรับประเทศลาวนั้นฝรั่งเศสมีสิทธิอันชอบธรรมในการปกครองจากสนธิสัญญาสันติภาพระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ฝรั่งเศสปกครองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศตนเองเป็นหลัก ทั้งในด้านการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม โดยฝรั่งเศสได้ใช้ยุทธวิธีทางการทูต การเมืองและกองทัพ ในการเข้าควบคุมพื้นที่

การเมืองการปกครอง

ในด้านการปกครองฝรั่งเศสได้นำรูปแบบการปกครองแบบยุโรปมาใช้ คือ การปกครองอาณานิคม และได้แบ่งการปกครองลาวเป็นทั้งรัฐอารักขาคืออาณาจักรหลวงพระบางและรัฐอาณานิคมคือในส่วนอื่นๆ ของลาว (มาร์ติน สจีวิต - ฟอกซ์, 2553, หน้า 50) มีการจัดแบ่งการปกครองลาวเป็นการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในปี ค.ศ. 1893 ลาวได้ถูกนำไปรวมกับสหภาพอินโดจีนของฝรั่งเศส ร่วมกับ กัมพูชา ตั้งเกีย อันนัมและโคชินไชน่าในเวียดนาม ด้านการปกครองลาวส่วนกลาง รัฐบาลฝรั่งเศสได้แยกลาวออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแขวงหลวงพระบางที่มีฐานะเป็นรัฐอารักขาของฝรั่งเศสโดยมีเจ้ามหาชีวิตลาวเป็นผู้ปกครอง ขณะที่ส่วนอื่นๆ ของลาว เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสโดยมีชาวฝรั่งเศสเป็นผู้สำเร็จราชการลาวและขึ้นตรงต่อผู้สำเร็จราชการอินโดจีนอีกทีหนึ่ง รวมทั้งมีสภาที่ปรึกษา คือ สภาชาวพื้นเมือง ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้สำเร็จราชการลาว

สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นและภูมิภาคนั้น ลาวถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือหลวงพระบางมีฐานะเป็นรัฐอารักขา โดยมีเจ้ามหาชีวิตเป็นประมุข แต่มีชาวฝรั่งเศสเป็นผู้ในระดับรองลงมา ส่วนที่สองคือ แขวงทั้ง 9 (เวียงจันทน์ เชียงขวาง หัวพัน หั่วของ พงสาลี คำม่วน สุวรรณเขต สาละวัน และจำปาสัก) มีฐานะเป็นอาณานิคม โดยแต่ละแขวงมีเจ้าแขวงซึ่งมีอำนาจสูงสุดเป็นชาวฝรั่งเศส และรัฐบาลกลางที่เวียงจันทน์ จะได้แต่งตั้งชาวฝรั่งเศสให้เป็นเจ้าเมือง (นายอำเภอ) อุปฮาด (ปลัดอำเภอ) นายกอง (ปลัดกิ่ง) ขณะที่กำนันและผู้ใหญ่บ้านจะเป็นประชาชนลาวที่นิยมฝรั่งเศสเป็นผู้ปกครอง (สุทันต์ มั่งไธสง, 2539, หน้า, 11 - 14)

การบริหารงานภายใต้การควบคุมของฝรั่งเศสนั้น ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงจะเป็นเจ้าหน้าที่ของฝรั่งเศส (ยกเว้นที่หลวงพระบางจะมีเจ้ามหาชีวิตและเจ้าเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ปกครอง) โดยชาวฝรั่งเศสที่เป็นผู้ว่าการแขวงจะทำหน้าที่รับผิดชอบในทุกเรื่อง ตั้งแต่การตัดสินใจคดีความ ไปจนถึงการเก็บภาษี ส่วนการรักษากฎหมายและความสงบจะอยู่ภายใต้การดูแลของตำรวจเมืองที่อยู่ภายใต้การบัญชาของนายทหารฝรั่งเศส ขณะที่งานส่วนอื่นๆ เช่น เสนิยนระดับสูงและกลาง ส่วนใหญ่จะเป็นชาวเวียดนาม ขณะที่ชาวลาวจะถูกจ้างในตำแหน่งที่ต่ำลงมา เช่น ล่าม เสนิยน

ระดับล่าง คนทำความสะอาดและกุลี (มาร์ติน สจ๊วต - ฟอกซ์, 2553, หน้า, 53 - 54) จากนโยบายแบ่งแยกและปกครอง ก่อให้เกิดอภิสิทธิ์ขึ้นระหว่างข้าราชการต่างชาติกับข้าราชการลาว

เศรษฐกิจ

ในปี 1896 การเก็บภาษีของชาวลาวเป็นไปอย่างหนักหน่วง โดยเฉพาะในผู้คนที่อยู่ในระดับยากจนที่สุดของสังคม ได้มีการเพิ่มการจ่ายภาษีเป็นสองเท่าและเพิ่มการเข้าเกณฑ์แรงงาน ชาวลาวในแต่ละครัวเรือนถูกบังคับให้จ่ายภาษีการเสพสุรา แม้ว่าบางครัวเรือนจะไม่ดื่มก็ตาม นอกจากภาษีการเสพสุราแล้ว ยังมีการเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการค้าฝิ่นและเกลือ เช่น การออกใบอนุญาตผ่านด่าน การตีทะเบียนอาวุธ ตลอดจนมีการนำระบบการเก็บภาษีที่ดินมาใช้ ต่อมาในปี 1930 ได้เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ฝรั่งเศสต้องเก็บภาษีชาวลาวอย่างเข้มงวดมากขึ้น อันนำมาสู่กระแสต่อต้านฝรั่งเศสในหมู่ลาวทางแห่งที่ราบสูง เกิดการยุยงให้ชาวบ้านไม่จ่ายภาษี (มาร์ติน สจ๊วต - ฟอกซ์, 2553, หน้า, 87 - 88) อย่างไรก็ตามเจ้าอาณานิคมได้กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่จ่ายภาษีไว้อย่างรุนแรง คือ จำคุกหรือประหารชีวิต

ไม่เพียงแค่นั้นเรื่องของภาษี เศรษฐกิจของลาวภายใต้การบริหารของฝรั่งเศสยังเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสังคมโดยชาวลาวผู้เป็นเจ้าของประเทศเป็นผู้ที่เสียเปรียบโดยประชาชนชาวลาวต้องซื้อข้าว พืชผล เสเปียงอาหารต่างๆ ในราคาสูง ขณะที่คนกลุ่มอื่นๆ ซื้อของเหล่านี้ได้ในราคาที่ต่ำกว่า อีกทั้งประชาชนลาวยังเกิดความรู้สึกที่ว่าเสเปียงอาหารที่มีอยู่ในขณะนั้นไม่เพียงพอต่อการบริโภคอยู่แล้ว แต่ยังมีชาวต่างชาตินอกเหนือจากฝรั่งเศสและญี่ปุ่นคือ เวียดนาม กัมพูชา จีน ไทยและอังกฤษที่อาศัยอยู่ในลาว แย่งบริโภคเสเปียงที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้เกิดการขาดแคลนอาหารอย่างหนัก ประชาชนลาวดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก (สุทันต์ มั่งไธสง, 2539, หน้า, 78)

นอกจากนี้ในส่วนของเกณฑ์แรงงานก็เป็นสิ่งที่สร้างความไม่พอใจให้แก่ชาวลาวอย่างมากทั้งชาวลาวบริเวณที่ราบและในพื้นที่สูง โดยชาวลาวเห็นว่าการบังคับใช้แรงงานถือเป็นการหยามเกียรติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกณฑ์แรงงานสร้างถนนภายใต้การบังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่กดขี่ ซึ่งการบังคับใช้แรงงานเป็นไปโดยไม่คำนึงถึงความจริงตามสภาพท้องถิ่น เช่น บังคับเกณฑ์แรงงานในขณะที่เป็นเวลาเพาะ

ปลูก หรือการถูกใช้ไปสร้างถนนในถิ่นที่เต็มไปด้วยภูเขา (มาร์ติน สจีวิต - ฟอกซ์, 2553, หน้า, 55 - 56)

ศาสนาและวัฒนธรรม

ฝรั่งเศสมีความพยายามในการ “ทำให้ลาวเป็นฝรั่งเศส” ภายใต้นโยบายผสมกลืนลาว ได้แก่การแต่งตั้งกษัตริย์ การยกเลิกกฎหมายของลาว การใช้ปฏิทินแบบฝรั่ง แบ่งเขตและแขวงการปกครองใหม่ การนำวัฒนธรรมตะวันตกมาใช้ (ยกเว้นทางด้านสาธารณสุขที่ปล่อยให้คนลาวต้องรักษาแบบพื้นบ้านต่อไปโดยไม่เอาใจใส่) จากความพยายามที่จะทำให้ลาวเป็นฝรั่งเศส ฝรั่งเศสจึงมีนโยบายที่จะเผยแพร่วัฒนธรรมฝรั่งเศสในสังคมลาว โดยใช้การจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ คือมีการจัดตั้งศึกษาชั้นประถมทั้งหมดเพื่อให้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษากลางที่ใช้ทั่วไปในลาว อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในลาวไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการดำเนินการนี้ทำให้งบประมาณการใช้จ่ายของฝรั่งเศสบานปลาย

ในเรื่องของศาสนา ฝรั่งเศสได้มีความพยายามที่จะเผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก โดยเป็นไปในรูปแบบสังคมสงเคราะห์ คือการให้การศึกษาวិทยาการสมัยใหม่ควบคู่ไปกับการสอนศาสนา ซึ่งผลที่ออกมาไม่เป็นที่น่าพอใจเนื่องจากประชาชนชาวลาวยึดมั่นในพุทธศาสนาอย่างเหนียวแน่น ดังนั้นฝรั่งเศสจึงมุ่งเป้าหมายไปที่เยาวชน แต่อย่างไรก็ตามด้วยเนื่องจากการเผยแพร่ศาสนาของฝรั่งเศสต้องแข่งขันกับฝ่ายหอสนามหลวงของสำนักหลวงพระบางที่มีนโยบายส่งเสริมให้บุตรหลานชาวลาวยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีของลาว ทำให้การเผยแพร่ศาสนาของฝรั่งเศสไม่ประสบความสำเร็จ (ดาร์รัตน์ เมตตาริกานนท์. 2542. : 33)

นอกจากนี้ในทศวรรษ 1940 ฝรั่งเศสยังได้สนับสนุน “ขบวนการฟื้นฟูลาว” เพื่อกระตุ้นคนลาวให้เกิดความภาคภูมิใจความเป็นชาติลาวและเห็นความแตกต่างระหว่างชาติลาวกับไทยอย่างชัดเจนมากขึ้น ได้แก่ การสร้างภาษาลาวมาตรฐานเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างทางภาษาจากภาษาไทย อีกทั้งยังมีการฟื้นฟูและส่งเสริมประเพณีต่างๆ เช่น งานบุญพระธาตุหลวง ให้เป็นประเพณีสำคัญของชาติ หรือการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูพระแก้วที่เวียงจันทน์ให้กลับมาเป็นสัญลักษณ์ของชาติลาวอีกครั้งหลังจากถูกไทยเผาทำลาย (ปริยาภรณ์ กันทะลา. 2552. หน้า : 3)

สถานภาพลาวช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง

ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ลาวต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของญี่ปุ่นซึ่งเข้ามายึดครองลาวด้วยจุดประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจคือ ญี่ปุ่นต้องการวัตถุดิบและทรัพยากรจากลาว เช่น ข้าว ยาง ถ่านหิน และดีบุก ประกอบกับเหตุผลทางยุทธศาสตร์การทำสงครามที่ญี่ปุ่นต้องการใช้ลาวเป็นฐานปฏิบัติการในการสู้รบกับจีนและเป็นการป้องกันจีนไม่ให้ขยายอำนาจลงมาทางใต้ แต่อย่างไรก็ตามญี่ปุ่นปกครองลาวได้เพียงแค่ 6 เดือนเท่านั้น โดยในระยะเวลาดังกล่าวญี่ปุ่นก็ถูกต่อต้านจากประชาชนลาวเช่นเดียวกับฝรั่งเศส (สุทัศน์ มั่งไธสง, 2539, หน้า, 29 - 39)

หลังสงครามโลกครั้งที่สองยุติลง ฝรั่งเศสได้กลับมายึดครองประเทศลาวอีกครั้ง โดยฝรั่งเศสได้เข้ามาควบคุมงานด้านการทหาร การต่างประเทศ ศุลกากร การไปรษณีย์ ธรณีวิทยาและเหมืองแร่ ของลาว ให้รัฐบาลลาวรับผิดชอบงานเฉพาะบางอย่างเช่น การสาธารณสุข โภค การเกษตร สาธารณสุขและการศึกษา อย่างไรก็ตามในช่วงกลางปี 1949 สถานะของฝรั่งเศสในอินโดจีนเริ่มอ่อนแอลง มีการลงนามในอนุสัญญาระหว่างฝรั่งเศสกับลาวเป็นการให้อิสระภาพแก่ลาวมากขึ้น โดยรัฐบาลลาวได้รับสิทธิในการควบคุมงานที่เคยอยู่ภายใต้สหพันธรัฐอินโดจีนมาก่อน ยกเว้นแต่นโยบายด้านการเงินการคลังและภาษีที่ยังคงอยู่กับรัฐบาลอินโดจีนเป็นหลัก รวมทั้งอำนาจอธิปไตยด้านการป้องกันประเทศการต่างประเทศและการยุติธรรมของลาวก็ยังมีอยู่อย่างจำกัด (มาร์ติน สจ๊วต - ฟอกซ์, 2553, หน้า, 123 - 130)

ต่อมาในปี 1954 ฝรั่งเศสได้พ่ายแพ้ในสงครามอินโดจีน เป็นเหตุให้ต้องยกเอกราชให้แก่ลาว เขมร และเวียดนาม หลังจากได้รับเอกราชลาวอิสระจำนวนหนึ่งได้ทำการจัดตั้งรัฐบาล เจ้าสุภานุวงศ์ก็ได้ทำการจัดตั้งขบวนการใหม่ ที่เรียกว่า “ขบวนการแนวลาวยุติธรรม” (พระมหาจันลา ต้นบัวลี, 2520, หน้า, 15) เนื่องด้วยภายในกลุ่มผู้ต่อสู้เรียกร้องเอกราชจากฝรั่งเศสได้เกิดการขัดแย้งกันทางด้านความคิดเห็นจึงมีการแยกกลุ่มทางการเมือง

ทั้งนี้กล่าวได้ว่าการต่อต้านฝรั่งเศสของชาวลาวนั้นด้านหนึ่งเป็นผลจากการที่ฝรั่งเศสทำการฟื้นฟูลาวเพื่อกระตุ้นให้ลาวภูมิใจในชาติของตน อันเป็นการกำจัดอิทธิพลของไทยออกจากลาวและเป็นการทำให้ชาวลาวมีความประทับใจต่อฝรั่งเศส

หากแต่การฟื้นฟูลาวของฝรั่งเศสกลับเป็นการวางรากฐานให้ชาวลาวตระหนักในความ เป็นชาติลาวของตนเอง และฝ่ายต่อต้านเจ้าอาณานิคมได้ใช้สำนึกเรื่องของความเป็น ชาติลาว เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ชาวลาวเข้าร่วมการปฏิวัติ โดยมีปัจจัยอีกประการ หนึ่งสนับสนุนคือ ความไม่พอใจของชาวลาวระดับต่างๆ ที่ถูกฝรั่งเศสเอาเปรียบ เรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการปกครองที่ฝรั่งเศสปกครองชาวลาวเป็นเสมือนชนชั้นที่สอง รองลงมาจากฝรั่งเศส หรือเรื่องของการเก็บภาษีและเกณฑ์แรงงานที่สร้างความไม่ พอใจอย่างมากต่อชนชั้นแรงงานและชาวนา ทำให้การปลุกระดมของคอมมิวนิสต์ ประสบความสำเร็จในการสร้างฐานอำนาจจากชนชั้นแรงงานและชาวนา

เป้าหมายของการปฏิวัติ

จากบทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหานที่สำคัญในทั้งสามเล่มที่ได้ยกมาศึกษา จะมีเนื้อหาสาระไปในทิศทางเดียวกันนั่นก็คือวิธีการดำเนินงาน เป้าหมาย และ นโยบายที่เป็นแกน ตั้งแต่การพยายามปลุกระดมและปลุกฝังแนวความคิดมาร์กซ์ - ลัทธิเลนิน อุดมคติทางคอมมิวนิสต์ การต่อต้านระบบทุนนิยมให้แก่ผู้คนในชนบท รวมไปถึงปลุกฝังความเป็นชาติลาวให้แก่ประชาชน ซึ่งเนื้อหาเป็นการคัดเลือกจากรายงาน การประชุมใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์ลาวที่ได้กระทำ ณ ขณะนั้น หากแต่การเผยแพร่ได้กระทำหลังจากได้รับชัยชนะในการปฏิวัติแล้ว กล่าวว่าการเผยแพร่เป็นไปเพื่อ การเข้าใจอย่างลึกซึ้งในแนวทางของพรรคและการเคลื่อนไหวปฏิวัติ

ในการปฏิวัติไม่ว่าจะเป็นในประเทศรัสเซีย จีน เวียดนาม รวมทั้งลาว ต่าง ก็มีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกันซึ่งก็คือ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครอง โดยมีชนชั้นแรงงานกรรมกร และชาวนา เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิวัติ ซึ่ง โกวิท วงศ์สุวรรณ ได้ให้ความหมายของคำว่าปฏิวัติไว้สองนัยสำคัญ อย่างแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงล้มล้างรัฐบาลที่ครองอำนาจหรือระบบการเมืองที่ใช้ ปกครองประเทศ โดยประชาชน ฉะนั้นการปฏิวัติจะต้องเกิดขึ้นจากเบื้องล่างเนื่องจาก ไม่พอใจในการบริหารงานของรัฐบาล ส่วนนัยยะที่สองคือการเปลี่ยนแปลงที่สมบูรณ์ และทั่วถึงโดยมากเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบรุนแรง พลิกแผ่นดินหรือแบบถอนราก ถอนโคน ซึ่งหากจะรวมทั้งสองนัยยะเข้าด้วยกันก็จะกล่าวได้ว่า การปฏิวัติหมายถึง

การพลิกแผ่นดินอย่างสิ้นเชิงโดยประชาชน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2517. หน้า : 30-31)

แนวคิดการปฏิวัติในประเทศลาวของไกสอน พมวิหาน ได้ให้ความหมายของการปฏิวัติไว้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนและชาติลาวให้หลุดพ้นจากการแทรกแซงของต่างชาติตอกิจการภายในของลาว โดยที่มีความพยายามที่จะเข้ามาควบคุม ลิดรอนสิทธิ เหยียบย่ำสันติภาพและผลประโยชน์ของชาติ ทำลายเสรีภาพ ประชาธิปไตยของประชาชนชาวลาว โดยเนื้อแท้ของการปฏิวัติลาวตามความเห็นของไกสอนนั้นคือการต่อสู้ทางชนชั้นอย่างเอาเป็นเอาตาย โดยที่การปฏิวัติของลาวก็คงอยู่ในขอบเขตของการปฏิวัติโลก เนื่องจากการต่อสู้กับสหรัฐอเมริกาที่เป็นตัวแทนของชนชั้นนายทุนผูกขาดทั่วโลก (ไกสอน พมวิหาน. 2531ก. หน้า : 13-34)

ด้วยที่สภาพการณ์ของลาวในยุคอาณานิคมและช่วงแรกหลังได้รับเอกราชเป็นไปในลักษณะของการถูกแทรกแซงและลิดรอนสิทธิโดยชาติตะวันตกทั้งจากฝรั่งเศสและต่อมาสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาแทรกแซง ดังนั้นเป้าหมายลำดับแรกของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (พรรคคอมมิวนิสต์ลาว) จึงมุ่งที่การกำจัดผู้ที่เข้ามาแทรกแซงการเมืองการปกครองของลาวและพยายามทำการรวมลาวโดยการจัดตั้งรัฐบาลผสม หากแต่สหรัฐอเมริกาและรัฐบาลลาวผู้อยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐฯ ได้กระทำการขัดขวางและใช้ความรุนแรงในการกำจัดฐานที่ตั้งของกองกำลังปฏิวัติ การเป็นศัตรูระหว่างทั้งสองฝ่ายจึงปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้จากการที่คณะปฏิวัติได้มีแนวคิดที่จะพัฒนาประเทศโดยจะต้องเริ่มจากการที่ประชาชนเกิดความรักชาติและสามัคคีอันเป็นสิ่งจำเป็นในการขับเคลื่อนประเทศเพื่อก้าวไปสู่การสร้างควมศิวิไลซ์ให้แก่ประเทศในด้านต่างๆ จนกระทั่งไปสู่ความเป็นระบอบสังคมนิยม เนื่องจากความคิดที่ว่าก้าวขึ้นสู่สังคมนิยมจะเป็นการหยุดยั้งทุกๆ การกดขี่และการขูดรีดได้ โดยได้ทำการสรุปออกมาเป็นข้อๆ หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ผ่านบทนิพนธ์ทั้งหมดสามเล่มมารวมเป็นเป้าหมายของการปฏิวัตินี้ดังต่อไปนี้

1. โค่นล้มจักรวรรดินิยมผู้รุกรานโดยเฉพาะจักรวรรดินิยมอเมริกา รวมไปถึงกลุ่มคนที่ให้ความสนับสนุนและรับคำสั่งจากอเมริกา อีกทั้งยังหมายถึงกลุ่มนายทุนจำหน่ายที่มีสิทธิและผลประโยชน์พิเศษ โดยกล่าวไว้ว่าหลังจากที่อเมริกาเข้ามารุกรานและนำเอาลัทธิล่าเมืองขึ้นแบบใหม่เข้า

- มา โดยมีลักษณะกึ่งศักดินาและประชาธิปไตยประชาชน ซึ่งลักษณะเมืองขึ้นแบบใหม่ ถือเป็นสัญลักษณ์ของความล่าช้า การที่เกิดการปกครองในลักษณะนี้เป็นการขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของสังคมลาว
2. สร้างความศิวิไลซ์ให้แก่ประเทศโดย การก่อสร้างและขยายเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขยายการศึกษา การสาธารณสุข แก้ไขความต้องการพื้นฐาน ทำให้การกลไกกรรมมีผลผลิตสูง การชลประทานที่มีประสิทธิภาพ
 3. สร้างสำนึกในความรักประเทศชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยเฉพาะแนวคิดและความสามัคคีระหว่างเผ่า
 4. การก้าวขึ้นสู่สังคมนิยม เพื่อที่จะทำให้ประเทศลาวกลายเป็นประเทศสันติภาพ เอกราช ประชาธิปไตย เอกภาพและวัฒนาถาวร (ไกสอน พมวิหาน. 2531ก. หน้า : 102 - 105) “จุดหมายสุดท้ายของภารกิจแห่งการปฏิวัติของเราคือสังคมนิยม” (ไกสอน พมวิหาน. 2531ก. หน้า : 33)

ถึงแม้ว่าการปฏิวัติจะเป็นผลโดยตรงจากแนวคิดของ คาร์ล มาร์กซ์ ทั้งในรัสเซีย จีน เวียดนาม รวมถึงลาว หากแต่การปฏิวัติในแต่ละประเทศนั้นจะมีความแตกต่างกันเนื่องด้วยสภาพการณ์ภายในของประเทศนั้นๆ อย่างเช่นในการปฏิวัติของรัสเซียเป็นไปในลักษณะถอนราก ถอนโคน โดยเป็นการกำจัดสถาบันกษัตริย์ออกไปจากระบบการปกครองแล้วจึงเปลี่ยนมาเป็นระบบสังคมนิยมโดยสมบูรณ์ กระทำการโดยปัญญาชนและชนชั้นกรรมกรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นไปในลักษณะจากเมืองกระจายสู่ชนบท หากแต่การปฏิวัติของ จีน เวียดนามและลาวจะขับเคลื่อนโดยพลังของชนชั้นชาวนาและกรรมกรเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการกระทำโดยปลุกระดมจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวง หรือในลักษณะที่เรียกว่า ชนบทล้อมเมือง

แนวคิดของไกสอน พมวิหานที่มีต่อระบอบทุนนิยมและสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

บทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน ได้กล่าวว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเป็นรูปแบบที่ขูดรีดประชาชนและกีดขวางความก้าวหน้า ไม่มีความยุติธรรม และไม่มีความเสมอภาค เป็นระบอบที่ประเทศชาติจะไม่เจริญอย่างแท้จริง โดยผู้ที่จะได้รับผล

ประโยชน์ก็คือนายทุน ส่วนประชาชนจะเป็นชนชั้นที่ถูกขูดรีด “... ข้าพเจ้ามีโอกาสดูชี้แจงธาตุแท้ของพวกศักดินาที่ยอมจำนนต่อนายทุน และธาตุแท้ของนายทุนจักรพรรดิที่แสวงหาดินแดนของประเทศอื่นไปเป็นเมืองขึ้น แล้วกดขี่ขูดรีดประชาชน...” (พุมิ วงวิจิต. 2555. หน้า : 137)

เพราะฉะนั้นการก้าวขึ้นสู่สังคมนิยมจะเป็นการปฏิวัติที่แท้จริง และเป็นระบอบการปกครองและระบบเศรษฐกิจที่สามารถยุติการกดขี่ขูดรีด ความไม่ยุติธรรม และความไม่เสมอภาค อันจะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และรับประกันชีวิตที่ผาสุกของประชาชนที่แท้จริงและยาวนาน (โกสอน พมวิหาน. 2531ก. หน้า : 32) โดยในคำพูดที่เสนอต่อกองประชุมใหญ่ของพรรคประชาชนลาวของท่านโกสอน พมวิหาน ได้กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของระบบสังคมนิยม

ฝ่ายสังคมนิยมได้เติบโตใหญ่ขยายตัวในทุกด้าน คือด้านเศรษฐกิจ ป้องกันชาติ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของลัทธิสังคมนิยม ถ้าเปรียบเทียบกับลัทธิทุนนิยม ความเติบโตใหญ่เข้มแข็งอย่างไม่หยุดยั้งของบรรดาประเทศสังคมนิยมเป็นสัญลักษณ์แห่งความเจริญเติบโตและอนาคตอันรุ่งเรืองแจ่มใสของชนชั้นกรรมากร ของบรรดาประชาชาติและของประชาชนผู้ออกแรงงานทั่วไป ฝ่ายสังคมนิยมเป็นที่พึ่งพิงอันเข้มแข็ง พร้อมกันนั้นก็เป็นกระจกฉายแสงสว่างปลุกกระดมบรรดาประชาชาติให้ลุกขึ้นทำการปฏิวัติปลดแอกการกดขี่ขูดรีดของลัทธิจักรวรรดินายทุน ช่วงชิงสันติภาพ เอกราชแห่งชาติ ประชาธิปไตยและสังคมนิยม ในยุคสมัยปัจจุบัน ไม่ว่าขบวนการปฏิวัติขบวนการใดในโลก อยากทำลายลัทธิจักรวรรดินายทุนและบรรดากำลังปฏิกริยาจนได้ ชัยชนะอย่างสมบูรณ์นั้น ก็ล้วนแต่ต้องพึ่งพิงฝ่ายสังคมนิยม จึงเป็นที่แจ่มแจ้งว่า ฝ่ายสังคมนิยมเป็นกำแพงอันแข็งแกร่งของการปฏิวัติและสันติภาพของโลก เป็นปัจจัยที่ตัดสินชี้ขาดแนวโน้ม

ขยายตัวของสังคมมนุษย์ (ไกสอน พมวิทาน. 2531ก. หน้า : 70- 71)

อีกทั้งระบอบสังคมนิยมที่มีสหภาพโซเวียตเป็นเสาหลักนั้นจะสร้างความมั่งคั่ง แข็งแรงและขยายตัวได้อย่างกว้างขวาง อันเป็นการเกื้อหนุนต่อขบวนการปลดปล่อยชาติที่ในหลายประเทศสามารถปลดปล่อยตนเองจากระบอบเมืองขึ้นมาเป็นเอกราชได้จากขบวนการต่อสู้ของชนชั้นกรรมกรและผู้ใช้แรงงานในประเทศ (พุมิ วิจิต. 2555. หน้า : 158)

การจัดตั้งพันธมิตรกรรมกร - ชาวนา

การปฏิวัติลาวตามแนวคิดของไกสอนกล่าวได้ว่าเป็นการต่อสู้ทางชนชั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของมาร์กซ์ - ลัทธิเลนิน ดังนั้นกรรมกรและชาวนาจึงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิวัติ ไม่ใช่แค่เพียงแรงและกำลังเท่านั้นหากแต่ยังเป็นแหล่งวัตถุดิบและเสบียงอีกด้วย

ด้วยแนวความคิดที่ว่าระบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์จะสร้างความเจริญ ความเสมอภาค ทำให้หลักการนี้ได้รับการยึดถือปฏิบัติโดยนำมาบูรณาการกับระบอบประชาธิปไตย เริ่มด้วยการสร้างพลังอำนาจโดยการปลุกระดมประชาชน ด้วยการให้การศึกษาอบรมหลักข้อมูลพื้นฐานของลัทธิมาร์กซ์ - ลัทธิเลนิน อุดมคติคอมมิวนิสต์ แนวทางนโยบายของพรรค นอกจากนี้ยังอบรมเกี่ยวกับแนวคิดด้านนายทุน แนวคิดอันล้ำหลังของชาวนาและผลสะท้อนของแนวคิดศักดินา การอบรมการศึกษานี้เป็นการยกระดับทฤษฎีการเมืองและความสามารถของพนักงานและสมาชิกพรรค การปลุกฝังนั้นไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังลงไปถึงเด็กเล็ก ที่ตามโรงเรียนต่างๆ ได้อบรมให้ร้องเพลงต่อต้านอีกด้วยต่อชนชั้นกรรมกรและชาวนา

สาเหตุที่การปฏิวัติลาวต้องสร้างกลุ่มพลังพันธมิตรกรรมกร - ชาวนา เนื่องจากเป็นหลักการยุทธศาสตร์อันหนึ่งของลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน ที่อธิบายว่ากรรมกรและชาวนาเป็นผู้ผลิตวัตถุสิ่งของ แต่พวกเขาถูกกดขี่ขูดรีดอย่างหนักหน่วง เนื่องด้วยชาวนาเป็นประชากรที่มีจำนวนมหาศาลในประเทศ เพราะฉะนั้นกรรมกร

และชาวนาคือกลุ่มคนที่มีพลังมากที่สุดในประเทศ ดังที่เลนินเคยกล่าวไว้ว่า “... การปฏิวัติที่ประกอบด้วยชนชั้นกรรมาชีพ และชาวนาเท่านั้น จึงจะเป็นการปฏิวัติประชาชน และจึงจะดุเดือดประชาชนส่วนข้างมาก เข้าในขบวนการได้อย่างแท้จริง ... ถ้าไม่มีการร่วมสัมพันธนี้ ก็ไม่อาจมีประชาธิปไตยอันมั่นคงได้ ไม่อาจจะตัดแปรงสร้างสรรค์สังคมนิยมได้...” (ไกสอน พมวิหาน. 2531ข. หน้า : 63)

จากแนวคิดของมาร์กซ์ - เลนินที่ได้ให้ความสำคัญกับชนชั้นกรรมาชีพและชาวนา ไกสอนเลขาธิการพรรคจึงได้นำแนวคิดนี้มาปรับใช้ด้วยการให้ความสำคัญกับชนชั้นล่าง โดยมีการจัดตั้งกลุ่มพันธมิตรกรรมาชีพและชาวนา เพื่อเป็นการช่วยเหลือกรรมาชีพและชาวนาที่ถูกกดขี่ ให้มีส่วนร่วมร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์ในการปฏิวัติเพื่อล้มล้างระบอบนายทุนที่กบฏผลประโยชน์จากชนชั้นล่าง อีกทั้งยังหวังให้กลุ่มกรรมาชีพและชาวนาเหล่านี้เป็นพลังในการขับเคลื่อนการปฏิวัติ

สาเหตุของการปฏิวัติ

ภายหลังจากที่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ต่อสงครามที่เดียนเบียนฟู จึงถอนกำลังออกจากอินโดจีนและมอบเอกราชให้แก่ลาว หลังจากนั้นสหรัฐอเมริกาได้พยายามเข้ามาแทรกแซงประเทศลาวโดยการนำกระแสนิยมเข้ามาภายในประเทศลาว ขณะที่ในทัศนะของคอมมิวนิสต์นั้นระบบทุนนิยมเป็นระบบที่เอารัดเอาเปรียบชนชั้นแรงงาน ผู้ใช้แรงงานไม่ได้รับผลประโยชน์จากการใช้แรงงานของตน โดยผลประโยชน์นั้นตกไปอยู่ที่ชนชั้นนายทุนที่มีเป้าหมายในเรื่องของผลกำไรอันเป็นวงล้อของระบบทุนนิยมเป็นหลัก ประกอบกับรวมถึงบริบททางการเมืองของประเทศรอบข้างไม่ว่าจะเป็นเวียดนาม กัมพูชา ที่เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบคอมมิวนิสต์แล้ว ตลอดจนการขยายอิทธิพลของจีนและโซเวียต ทั้งหมดนี้ได้เป็นแรงผลักดันให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ในลาวได้นำเอาหลักการของมาร์กซ์ - เลนิน เข้ามาใช้ในการดำเนินงานทางการเมือง จากการศึกษาบทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน พบว่าไกสอน ผู้นำการปฏิวัติลาวมาสู่การปกครองแบบคอมมิวนิสต์ได้กล่าวถึงสาเหตุของการปฏิวัติของลาวในปี 1975 ไว้ 3 ประการดังนี้

1. การแทรกแซงของอเมริกา

ตามทัศนะที่ปรากฏจากหนังสือของไกสอน พมวิหาน นั้นสหรัฐอเมริกาถือเป็นภัยคุกคามต่อประเทศลาวไม่ต่างไปจากประเทศฝรั่งเศสเมื่อครั้งที่เข้ามาล่าอาณานิคมในแถบอินโดจีน การเข้ามาและมีอยู่ของอเมริกาในประเทศลาวเป็นไปเพื่อหวังผลประโยชน์ทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจ โดยการที่จะทำให้ประเทศลาวเกิดความแตกแยก ให้คนลาวทำสงครามต่อกันเพื่อที่จะได้ขายอาวุธ และใช้ประเทศลาวเป็นฐานทัพเพื่อควบคุมประเทศต่างๆ ให้เป็นข้าทาสของอเมริกาและสกัดกั้นกระแสคลื่นปฏิวัติชาติประชาธิปไตยและสังคมนิยม รวมไปถึงทำให้กลายเป็นตลาดระบายสินค้าและกอบโกยวัตถุดิบจากประเทศลาว (ไกสอน พมวิหาน. 2531ก. หน้า : 74)

2. ความต้องการเอกราชอย่างสมบูรณ์

ประเทศลาวเป็นประเทศที่ถูกคุกคามโดยชาวต่างชาติมาโดยตลอดตั้งแต่การคุกคามของพม่าและสยาม จนเมื่อถึงสมัยของยุคล่าอาณานิคมของยุโรป ลาวก็ถูกฝรั่งเศสเข้ายึดครอง รวมถึงการที่ญี่ปุ่นเข้ามาโดยอ้างว่าเพื่อปลดปล่อยลาวให้เป็นเอกราชก็ตาม การที่ลาวถูกปกครองอย่างกดขี่จากยุคล่าอาณานิคม ทำให้เมื่ออเมริกาเข้ามามีบทบาทนั้นเป็นเหมือนการที่ประเทศลาวได้ถูกคุกคามอีกครั้งหลังจากที่ได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสไม่นาน “...การที่พวกเราจับอาวุธขับไล่ฝรั่งเศสไม่ใช่ความผิด เป็นความรักชาติเพราะอยากให้ประเทศชาติที่เป็นข้าเข้ามาเกือบศตวรรษหนึ่งกลับมาเป็นเอกราช เป็นเจ้าของตนเองอยากให้ประชาชนลาวไปจนถึงรัฐบาลและเจ้ามหาชีวิตมีเกียรติและศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับประชาชนของประเทศเอกราชทั้งหลายในโลก...” (พุมิ วงวิจิต. 2555. หน้า : 139)

3. แนวคิดสังคมนิยมคอมมิวนิสต์

เนื่องด้วยแนวความคิดที่นิยมในระบอบสังคมนิยมโดยยกย่องว่าเป็นหนทางที่สั้นและเร็วที่สุด ในการนำพาประเทศให้หลุดพ้นออกจากสภาพทุกข์ยากและลำหลังกลายเป็นประเทศที่มั่งคั่งและเข้มแข็ง อีกทั้งยังเป็นวิธีที่จะกำจัดความไม่เท่าเทียมและไม่เสมอภาค ประกอบกับแนวความคิดที่ต่อต้านระบอบทุนนิยม โดยมีลักษณะในรูปแบบที่ขูดรีดประชาชนและกีดขวางความก้าวหน้า ไม่มีความยุติธรรม และไม่มีเสมอภาค เป็นระบอบที่ประเทศชาติจะไม่เจริญอย่างแท้จริง โดยผู้ที่จะได้รับผล

ประโยชน์ก็คือนายทุน ส่วนประชาชนจะเป็นชนชั้นที่ถูกขูดรีด เพราะฉะนั้นการเข้าสู่สังคมนิยมจึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดในการปฏิวัติ (อนินทร์ พุทธิโชติ. 2557. : 240 - 251)

การปฏิวัติของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในหลายๆ ของโลก ได้มีการนำเอาแนวคิดของคาร์ล มาร์กซ์ มาปรับปรุงให้เหมาะสมกับประเทศของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นที่รัสเซียหรือจีน โดยในรัสเซียปรากฏเด่นชัดในชื่อ มาร์กซ์ - เลนิน ซึ่งมีแนวคิดเปลี่ยนแปลงกลไกของระบบสังคมนิยมที่โดยปกติแล้วจะตามหลักของมาร์กซ์สมัจะเริ่มจากระบบสังคมนิยมแบบเจ้าขุนมูลนายพัฒนาเข้าเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนายทุนก่อนที่จะพัฒนาเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม หากแต่ เลนิน ได้กระทำในลักษณะที่ก้าวกระโดดคือพยายามที่จะเปลี่ยนไปเป็นสังคมนิยมโดยไม่ผ่านระบบทุนนิยม อีกทั้งยังได้ใช้จุดอ่อนในเรื่องของกรรมสิทธิ์ที่นาของระบบทุนนิยมและระบอบศักดินาในการปลุกกระดม ซึ่งเป็นเกิดเช่นเดียวกันกับในประเทศจีน (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. 2517. หน้า : 83 - 87) สำหรับลาวได้มีการนำเอาหลักการของลัทธิมาร์กซ์ - เลนิน มาปรับใช้กับประเทศของตน หากแต่จะกระทำให้เป็นไปตามกลไกของระบบสังคมนิยมโดยไม่ก้าวกระโดดข้ามขั้นสังคมนายทุนไป อีกทั้งการปลุกกระดมของลาวจะเน้นไปในเรื่องของความเป็นชนชาติลาวเป็นหลัก

สภาพการณ์ของลาวภายหลังการปฏิวัติ 1975

ประเด็นที่ผู้วิจัยขอขยายความเพิ่มเติมจากการทำความเข้าใจสถานการณ์ทางการเมืองของลาวในช่วงปี 1954 - 1975 ที่ปรากฏในหนังสือบทนิพนธ์ของโกสอน พมวิหาน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วคือ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของลาวภายหลังการปฏิวัติเป็นอย่างไร ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่า ลาวภายหลังการปฏิวัติในปี 1975 เป็นไปตามที่ โกสอน พมวิหาน และพรรคประชาชนปฏิวัติลาว (พรรคคอมมิวนิสต์ลาว) คาดหวังไว้หรือไม่อย่างไร จากการศึกษาของนักวิชาการชาวตะวันตกผู้เชี่ยวชาญประวัติศาสตร์ลาวพบว่า สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของลาวภายหลังการปฏิวัติ 1975 นั้น วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของลาว ภาคธุรกิจการค้าและภาคการเงิน ร้านค้าหลายแห่งปิดกิจการหรือไม่มีสินค้าสำหรับวางขายในร้าน ความมั่นคงและทรัพย์สินเงินทองของประเทศจำนวน

มากไหลออกนอกประเทศ ประชาชนเริ่มสะสมทองคำ ส่วนค่าเงินก็ตกต่ำลงอย่างมาก เกิดภาวะขาดแคลนสินค้าสาเหตุหลักนอกเหนือจากการกักตุนสินค้า มาจากการควบคุมสินค้าเข้าและการดำเนินการโอนกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรมเป็นของรัฐ

ในทางสังคมนั้นวัฒนธรรมแบบอเมริกาถูกกล่าวว่าเป็น “วัฒนธรรมสกปรกแปดเปื้อน” ทำให้ในช่วงแรกของระบอบการปกครองแบบใหม่นี้ ผู้หญิงห้ามใส่กางเกงยีนส์และเยาวยุคห้ามิ้วมียาว มีการออกมาตรการควบคุมการเคลื่อนไหวส่วนบุคคลและตรวจสอบสื่อ อีกทั้งสิ่งพิมพ์ที่เป็นอิสระจากอำนาจรัฐถูกยกเลิก พรรคประชาชนปฏิวัติทำการควบคุมข่าวสารอย่างเข้มงวด คริสต์ศาสนาถูกประณามว่าเป็นเครื่องมือของพวกตะวันตก ประชาชนลาวห้ามติดต่อกับชาวต่างชาติ (มาร์ติน สจ๊วต - ฟอกซ์. 2553. หน้า : 355 - 398)

ด้านการเมือง มีงานศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่า ภายหลังจากปฏิวัติลาว 1975 ได้เกิดการลบล้างสิ่งที่เป็นเครื่องหมายของระบบเก่า ตั้งแต่การเปลี่ยนชื่อประเทศจาก พระราชอาณาจักรลาวเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เปลี่ยนธงชาติใหม่ที่มีความหมายของความก้าวหน้าและเจริญรุ่งเรือง เปลี่ยนแปลงเนื้อร้องเพลงชาติ เปลี่ยนสัญลักษณ์บนเหรียญและธนบัตร รวมไปถึงในเรื่องของการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ทำการเสริมสร้างสถานะทางการเมืองให้แก่กลุ่มผู้ปกครองใหม่ เนื่องจากต้องการที่จะสร้างคำอธิบายเพื่อส่งต่อความชอบธรรมให้แก่ผู้ปฏิวัติโดยเป็นไปในทำนองที่ว่า เป็นผู้ผู้นำสังคมนิยมให้รอดพ้นจากการตกเป็นทาสเมืองขึ้นของจักรวรรดินิยมอเมริกา อันเป็นสิ่งที่ส่งเสริมผู้นำปฏิวัติและแนวร่วมในฐานะ “วีรบุรุษแห่งประวัติศาสตร์” เพราะฉะนั้นการส่งต่อความทรงจำจึงปรากฏในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และพิพิธภัณฑ์อนุสาวรีย์และอนุสรณ์สถาน (กิตติศักดิ์ ชินแสง. 2558. หน้า : 69 - 84) โดยเฉพาะ ไกสอน พมวิหาน ผู้นำอันดับหนึ่งของพรรคคอมมิวนิสต์ลาว

สรุปผลการวิจัยและอภิปราย

การศึกษาภาพสะท้อนทางการเมืองของการปฏิวัติลาวช่วงปี 1954 - 1975 ผ่านหนังสือบทนิพนธ์ของไกสอน พมวิหาน ได้สะท้อนถึงบริบททางการเมืองต่อการปฏิวัติโดยเฉพาะในเรื่องของอุดมการณ์นิยมคอมมิวนิสต์ ที่กล่าวได้ว่าแนวคิดของลัทธิ

มาร์กซ์ - เลนินมีอิทธิพลต่อแนวคิดของปัญญาชนในอินโดจีนอย่างมาก เห็นได้จาก ขบวนการเรียกร้องความเป็นธรรมของนักศึกษา โดยการเข้าเรียนในด้านกฎหมายได้ เปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับขบวนการต่อสู้ของนักเรียนนักศึกษาที่รักชาติต่อต้าน ลัทธิล่าเมืองขึ้น เกิดอุดมการณ์รักชาติ อันเป็นแนวความคิดพื้นฐานที่ทำให้ผู้นำรุ่น ใหม่ได้เรียนรู้ถึงปรัชญาการเมืองแบบตะวันตก ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่หล่อหลอม อุดมการณ์ให้แก่ผู้นำการปฏิวัติลาวคนสำคัญคือ โกสอน พมวิหาน จนกระทั่งเขาได้ เข้าสู่การเป็นสมาชิกพรรคและปฏิบัติงานภายใต้พรรคคอมมิวนิสต์

นอกจากนี้ยังได้ทราบถึงบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเผยแพร่งานวรรณกรรม หลังการปฏิวัติโดยสำเร็จแล้ว เกิดการควบคุมด้านวรรณกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ รวมไปถึง แบบเรียนประวัติศาสตร์ในรูปแบบใหม่ด้วย โดยเป็นการเน้นในเรื่องของการต่อสู้เพื่อ เอกราชของประชาชนลาวโดยเฉพาะขบวนการแนวลาวยรักชาติหรือลาวฝ่ายซ้าย ซึ่ง มีความเป็นไปได้ว่าการเผยแพร่ผลงานนั้นเพื่อเป็นการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ให้กับกลุ่มผู้ก่อการปฏิวัติ รวมไปถึงการเพิ่มบทบาทและสถานะภาพทางการเมืองของผู้นำการปกครองลาว เนื่องจากในภายหลังโกสอน พมวิหาร ได้ขึ้นมาใช้อำนาจ การปกครองสูงสุดด้วยตำแหน่งประธานประเทศลาว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่าน ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. โดม ไกรปกรณ์ และ อาจารย์ ดร. ขาติชาย มุกสง เป็นอย่างยิ่งที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ รวมไปถึงการชี้แนะถึงการแก้ไขปัญหา ข้อบกพร่อง ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงานวิจัย ซึ่งผู้จัดทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

นอกจากนี้ยังขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทั้งที่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อันเป็น แหล่งสืบค้นข้อมูลของวิจัยฉบับนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตวิชาเอกประวัติศาสตร์รุ่นที่ 39 ทุกคน ที่แบ่งปันข้อมูล ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด

บรรณานุกรม

- กิตติศักดิ์ ชิมแสง. (2558). การสร้างความทรงจำเกี่ยวกับท่านโกสอน พมวิหาน ค.ศ. 1975 - 2010. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยพหุลักษณะสังคมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2517). **คู่มือการปฏิวัติ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- โกสอน พมวิหาน. (2531ก). **สรณิพนธ์ เล่ม 1 เกี่ยวกับการปฏิวัติชาติ - ประชาธิปไตย**. แปลโดยสุพจน์ ด้านตระกูล. กรุงเทพฯ : สันติธรรม.
- _____. (2531ข). บางบทเรียนต้นตอและบางปัญหาเกี่ยวกับทิศทางใหม่ของการปฏิวัติลาว. แปลโดย สุพจน์ ด้านตระกูล. กรุงเทพฯ : สันติธรรม.
- _____. (2519). 25 ปีแห่งการต่อสู้อย่างเด็ดเดี่ยวเหนียวแน่นและมีชัยชนะ เลี้ยวประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- พระมหาจันลา ต้นบัวลี. (2520). **บทเรียนจากเมืองลาว**. กรุงเทพฯ : กรมการทหารสื่อสาร.
- พุมี่ วงวิจิต. (2555). **ในความทรงจำของ พุมี่ วงวิจิต**. แปลโดย พิษณุ จันทร์วิทัน. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.พ.
- มาร์ติน สจ๊วต - ฟอกซ์. (2553). **ประวัติศาสตร์ลาว**. แปลโดย จิราภรณ์ วิญญรัตน์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- สัญญา ชีวะประเสริฐ. (2541). **บทบาททางการเมืองของเจ้าสุพานูง (1945 - 1975). วารสารสังคมศาสตร์**. หน้า 55 - 80.
- สุธิดา ต้นเลิศ. (2558,มกราคม - เมษายน). **โกสอน พมวิหานกับการปฏิวัติลาว ระหว่างปี ค.ศ. 1955 - 1975. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง**. 11 (1) : 175 - 203.
- อนินทร์ พุฒิโชติ. (2557,พฤษภาคม - สิงหาคม). **บทวิจารณ์หนังสือ :โกสอน พมวิหาน. นิพนธ์เลือกเฟ้น 1 - 4. วารสารสังคมลุ่มน้ำโขง**. 10 (2) : 240 - 251.

